

ΕΙΡΗΝΗ ΚΑΤΣΙΠΗ - ΣΠΥΡΙΔΑΚΗ

**Με τους Πράσινους
και τους Βένετους**

Μια περιπέτεια στο Βυζάντιο

Μυθιστόρημα

ΚΕΔΡΟΣ

Ειρήνη Κατοίτη-Σπυριδάκη: *Με τους Πράσινους και τους Βένετους*

ISBN 978-960-04-5280-8

Υπεύθυνη Τμήματος Επιμέλειας-Διόρθωσης: Μαρία Σπανάκη
Επιμέλεια-Διόρθωση: Παναγιώτα Κασβίκη
Ηλεκτρονική σελιδοποίηση-διόρθωση: Νικολέττα Δουλάμη

© *Ειρήνη Κατοίτη-Σπυριδάκη, 2022*

© *Εκδόσεις Κέδρος, Α.Ε., 2022*

Κέδρος Εκδοτική Α.Ε.

Γ. Γενναδίου 3

Αθήνα 106 78

τηλ. 210 38 09 712-14 • φαξ 210 33 02 655

www.kedros.gr • www.facebook.com/kedros.gr

e-mail: books@kedros.gr

Στην οικογένειά μου

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Όταν ο Κωνσταντίνος Α΄ έγινε κυρίαρχος του απέραντου ρωμαϊκού κράτους, αποφάσισε τη μεταφορά της πρωτεύουσας από τη Ρώμη στο Βυζάντιο. Το 324 έβαλε τον θεμέλιο λίθο της νέας πόλης και την άνοιξη του 330 την εγκαινίασε με κάθε επισημότητα και βασιλική μεγαλοπρέπεια. Από το αυτοκρατορικό θησαυροφυλάκιο δαπανήθηκαν τεράστια ποσά και οι γιορτές στο παλάτι, στις εκκλησίες, στις πλατείες και στον Ιππόδρομο διήρκεσαν σαράντα μέρες.

Έναν αιώνα μετά, πολλά είχαν αλλάξει. Το μεγάλο ρωμαϊκό κράτος είχε χωριστεί σε δυτικό και ανατολικό, ο χριστιανισμός είχε γίνει η επίσημη θρησκεία του, αυτοκράτορες άξιοι και ανάξιοι είχαν καθίσει στον θρόνο, πόλεμοι και συμφωνίες με γειτονικούς λαούς είχαν διαμορφώσει νέες καταστάσεις. Ο πληθυσμός της Κωνσταντινούπολης είχε αυξηθεί και τα καινούρια διπλά τείχη του Θεοδοσίου Β΄ έκαναν την πόλη απόρθητη από τη στεριά και τη θάλασσα.

Παρά τις αλλαγές, η ανάμνηση από τα λαμπρά εγκαί-

νια της Βασιλεύουσας έμενε ζωντανή, και κάθε χρόνο μες στην καρδιά της άνοιξης, στις 11 Μαΐου, εορτάζονταν τα γενέθλια της Πόλης. Οι γιορτές δεν κρατούσαν σαράντα μέρες, αλλά με διάφορες εκδηλώσεις και με αρματοδρομίες στον Ιππόδρομο οι Βυζαντινοί τιμούσαν τη μνήμη του ιδρυτή της και εύχονταν υγεία και ευημερία στους άρχοντες και στον λαό της.

Το μυθιστόρημα που ακολουθεί τοποθετείται χρονικά στο 430, στα εκατοστά γενέθλια της Κωνσταντίνου Πόλης και επικεντρώνεται στις αρματοδρομίες στον Ιππόδρομο, που αποτελούσαν την κορύφωση του εορτασμού της 11ης Μαΐου. Οι ήρωες ζουν από κοντά τον παλμό και την αγωνία των οπαδών των δήμων και συμμετέχουν στους πανηγυρισμούς της νίκης των Βένετων. Όμως, μετά τις ευχάριστες στιγμές, αντιμετωπίζουν γεγονότα που οι συνέπειές τους επηρεάζουν τη ζωή και τα όνειρά τους.

Όνειρα και σχέδια

1

Ο Στέργιος Σγουρός γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη. Από μικρός μαθήτευσε στο μυρεψικό εργαστήριο του Ιγνάτιου, που ήταν ο καλύτερος μυρεψός* της πόλης. Από αυτόν έμαθε την τέχνη να παρασκευάζει αρώματα, βαφές, καλλυντικά για την ομορφιά μα και αλοιφές και φάρμακα που ανακούφιζαν από τους πόνους και τις αρρώστιες. Όμως, το σπουδαιότερο που διδάχτηκε κοντά στον σοφό δάσκαλό του ήταν να αγαπά την τέχνη του μυρεψού όχι μονάχα σαν επάγγελμα άξιο σεβασμού, που από αυτό θα ζούσε η οικογένειά του, αλλά και σαν αποστολή που ανταποκρινόταν στις ανθρώπινες ανάγκες και θα του χάριζε τη χαρά της δημιουργίας και την απόλαυση να δοκιμάζει, να πειραματίζεται και να πετυχαίνει.

* Ο μυρεψός στην αρχαιότητα και στην πρωτοβυζαντινή περίοδο ήταν αυτός που παρασκεύαζε αρώματα, καλλυντικά, βαφές και φάρμακα. Κατά τους ύστερους βυζαντινούς χρόνους ήταν τιμητικός τίτλος που δινόταν στους γιατρούς. Και σήμερα ακόμη το Οικουμενικό Πατριαρχείο της Κωνσταντινούπολης χρησιμοποιεί τον τίτλο του μυρεψού, αλλά με διαφορετικό νόημα.

Ο Στέργιος ήταν νέος, τολμηρός και φιλόδοξος. Είχε υπομονή και θέληση, ευφυΐα και ταλέντο. Έμαθε γρήγορα τα μυστικά της δουλειάς και έγινε το νεότερο μέλος της συντεχνίας των μυρεψών στη Θεσσαλονίκη. Στην ηλικία των είκοσι τεσσάρων ετών δανείστηκε χρήματα και σε μια παλιά αποθήκη κατόρθωσε να στήσει το δικό του μυρεψικό εργαστήριο και μυροπωλείο. Βρισκόταν αρκετά μακριά από το κέντρο της πόλης και ο εξοπλισμός του ήταν στοιχειώδης. Όμως, ο νέος μυρεψός, με τις γνώσεις και την εργατικότητα του, κατόρθωσε να αποκτήσει καλό όνομα και πελάτες. Απλοϊκοί άνθρωποι από τα περίχωρα και από τις φτωχογειτονιές της Θεσσαλονίκης έμπαιναν στο μυροπωλείο του για να ζητήσουν τη συμβουλή του και να αγοράσουν αρώματα, βαφές, καλλυντικά, φαρμακευτικά βοτάνια, αλοιφές, διάφορα μαντζούνια και καταπλάσματα.

Μέρα με τη μέρα οι δουλειές του Στέργιου πήγαιναν από το καλό στο καλύτερο. Οι πελάτες του έμεναν ευχαριστημένοι όχι μόνο από τα είδη που παρασκεύαζε και πουλούσε, αλλά και από τον τρόπο που τους αντιμετώπιζε. Όταν σαν επαγγελματίας έκλεισε τον τρίτο χρόνο και μπορούσε να σταθεί στην αγορά της Θεσσαλονίκης, ο Στέργιος τόλμησε να κάνει άλλο ένα αποφασιστικό βήμα. Παντρεύτηκε την όμορφη Άνθια, τον παιδικό του έρωτα.

Ένωθε ευτυχισμένος στην αγκαλιά της αγαπημένης του, ήταν ικανοποιημένος με τη δουλειά του, αλλά οικονομικές έγνοιες σαν σύννεφο βαρύ σκίαζαν τη ζωή του.

Ήταν που οι δανειστές και οι τοκογλύφοι του ζητούσαν να αποπληρώσει το κομμάτι του χρέους που έμενε ανεξόφλητο. Ήταν που οι ανάγκες του μυροπωλείου τον υποχρέωναν να διαθέτει ακόμη και τα μικρά κέρδη για να προμηθεύεται φαρμακευτικά βοτάνια και διάφορες πρώτες ύλες. Είχε κάνει όμως όρκο τιμής να μη λείπει τίποτα από το σπιτικό του.

Ο Στέργιος, από τη φύση του ανήσυχος χαρακτήρας, παρά τις οικονομικές δυσκολίες, δεν θυσίαζε την τέχνη του στο κέρδος. Αν και ζούσε μεροδούλι μεροφάι, με πείσμα αστείρευτο προσπαθούσε να εξελίσσεται στην τέχνη του μυρεψού. Εφάρμοζε παλιές δοκιμασμένες συνταγές και, όποτε έβρισκε χρόνο, με την παρότρυνση και τις συμβουλές του δασκάλου του έκανε πειράματα και δοκιμές.

Ο χειμώνας του 430 ήταν βαρύς. Τον Φλεβάρη φυσούσε για μέρες βαρδάρης χιονιστής, που σκέπασε με τον κάτασπρο μανδύα του τα γύρω βουνά και την πόλη. Οι πηγές κρυστάλλιασαν, οι δρόμοι έγιναν αδιάβατοι και οι άνθρωποι μόνο για μεγάλη ανάγκη άφηναν τη ζέστη του σπιτιού τους. Ήταν όμως η χρυσή ευκαιρία για τον Στέργιο να χωθεί απερίσπαστος στο εργαστήριό του για να ετοιμάσει γιατροσόφια για το κρυολόγημα και να αφοσιωθεί στους πειραματισμούς που είχε στο μυαλό του.

Έτσι κι εκείνη την ευλογημένη μέρα! Αναμειγνύοντας και δοκιμάζοντας ξανά και ξανά διάφορα συστατικά και αρωματικά λάδια, ο Στέργιος κατάφερε να δημιουργή-

σει ένα άρωμα τόσο ιδιαίτερο και τόσο μεθυστικό, που η ευωδιά του σκέπασε κάθε άλλη οσμή στο εργαστήριο. Στην αρχή ξαφνιάστηκε. Μετά, μεθυσμένος από ενθουσιασμό, άρχισε να τραγουδά και να πανηγυρίζει. Καθώς περνούσαν οι στιγμές και η ευωδιά απλωνόταν, συνειδητοποιούσε όλο και περισσότερο το κατόρθωμά του και γέμιζε αγαλλίαση η ψυχή του. Αυθόρμητα σχηματίστηκε στα χείλη του η πιο όμορφη και η πιο ταιριαστή λέξη: «ΑΝΘΙΑ»! Αυτό θα ήταν το όνομα του αρώματός του, ίδιο με το όνομα της αγαπημένης του, συνώνυμο του έρωτα, της ομορφιάς και της ευτυχίας του.

Όταν πήρε να βραδιάζει, ο Στέργιος κλείδωσε το μυροπωλείο και κίνησε για το σπίτι του. Τα πόδια του βούλιαζαν ως το γόνατο στο χιόνι που έπεφτε πυκνό, αλλά εκείνος αναφοκοκκινισμένος βάδιζε στους έρημους δρόμους σαν να έκανε περίπατο σε ανθισμένους ανοιξιάτικους κήπους. Χαρούμενος και γελαστός μπήκε στη θαλπωρή του σπιτιού του και παίρνοντας αγκαλιά την Άνθια της διηγήθηκε τι είχε συμβεί.

Εκείνη η βραδιά ήταν αλλιώτικη για το νεαρό ζευγάρι. Οι καθημερινές έγνοιες, οι απαιτήσεις της δουλειάς και τα οικονομικά προβλήματα παραμερίστηκαν. Στον δείπνο μόνο κουβέντες για το καινούριο άρωμα ακούγονταν. Και μετά, αφού απόφαγαν, στο φως της λυχνίας που φώτιζε τη φτωχική κάμαρα και στη ζέστη που έβγαине από το χοντρό κούτσουρο που καιγόταν στο τζάκι, οι δυο νέοι συνέχισαν να μιλούν για την ανέλπιστα επιτυχία.

Σαν ήλιος στο καταχείμωνο, ζέσταινε τη ζωή τους η αισιοδοξία. Έπλεκαν την ελπίδα με τη χαρά και έκαναν σχέδια να διαθέσει ο Στέργιος στην αγορά το μεθυστικό άρωμα και με τα κέρδη να σβηστούν όλα τους τα χρέη.

Εκείνη τη νύχτα ο νεαρός μυρεψός δεν είχε ύπνο. Ο νους του άλλοτε πετούσε με τα φτερά της επιτυχίας του και άλλοτε βυθιζόταν στην αμφιβολία. Ήταν όντως σπουδαίο και άξιο να πωληθεί και να αγαπηθεί το νέο του άρωμα; Μόνο ο δάσκαλός του, ο Ιγνάτιος, με την πείρα και τη γνώση του θα έδινε την πιο σίγουρη και τίμια απάντηση. Είχε δουλέψει σε φημισμένα μυροπωλεία της Κωνσταντινούπολης και της Ανατολής, είχε ξοδέψει άπειρες ώρες σε πειράματα και μελέτες, και μπορούσε με ασφάλεια να κρίνει.

2

Παρά την αγωνία του, ο Στέργιος έκρινε σκόπιμο να μη βιαστεί. Για μέρες, η πρώτη ενέργεια μόλις άνοιγε το μυροπωλείο του το πρωί και η τελευταία πριν κλείσει την πόρτα του το βράδυ ήταν να μυρίζει το άρωμα. Ήθελε να βεβαιωθεί πως ούτε είχε χάσει την ευωδιά του ούτε είχε αλλοιωθεί το χρώμα του.

Ένα πρωινό, που ο καιρός ήταν γελαστός και θύμιζε άνοιξη, πήρε το φιαλίδιο με το «ΑΝΘΙΑ» να το δείξει στον δάσκαλό του. Το μυροπωλείο του φημισμένου μυρεψού

βρισκόταν στη Μέση Οδό, στον πιο κεντρικό και εμπορικό δρόμο της Θεσσαλονίκης, και είχε πάντα κόσμο. Άλλοι πήγαιναν για να αγοράσουν φάρμακα, καλλυντικά ή αρώματα, και άλλοι, ηλικιωμένοι φίλοι και γνωστοί του Ιγνάτιου, για να περάσουν την ώρα τους συζητώντας και σχολιάζοντας διάφορα θέματα και γεγονότα της επικαιρότητας.

Ο δάσκαλος δέχτηκε με χαρά τον μαθητή του. Άφησε οδηγίες στους βοηθούς και πέρασε με τον Στέργιο σε ένα ήσυχο δωμάτιο δίπλα στο εργαστήριο, όπου οι μαθητευόμενοι ήταν αφοσιωμένοι στη δουλειά τους. Ο Στέργιος εξήγησε τον σκοπό της επίσκεψής του και με λαχτάρα ζήτησε από τον ηλικιωμένο μυρεψό να μυρίσει το άρωμα.

Άνοιξε το μυροδοχείο, στάλαξε δύο σταγόνες στην αναστροφή της παλάμης του και ευθύς αμέσως ξεχύθηκαν στην ατμόσφαιρα ευωδιές από λουλούδια και πρασινάδες της άνοιξης. Το πρόσωπο του δασκάλου φωτίστηκε. Δάκρυσαν τα μάτια του από τη συγκίνηση και είπε με ύφος σοβαρό και επίσημο:

– Το άρωμά σου είναι όντως μεθυστικό. Λίγη δουλειά χρειάζεται και θα γίνει ακόμη καλύτερο! Θα σαγηνεύει και θα παρασύρει ευχάριστα όποιον το οσφραίνεται. Θα τον κάνει να χαλαρώνει και να ονειρεύεται, όπως ένας περίπατος σε λουλουδιασμένη εξοχή... Εύγε, Στέργιε, είμαι περήφανος για σένα!

– Το βάφτισα «ΑΝΘΙΑ», δάσκαλε!

– Είναι ταιριαστό το όνομα, γιατί είναι άρωμα της αγάπης, γιε μου!

Ο Στέργιος δεν μπορούσε να κρύψει τη χαρά του, ένιωθε να πετά στον ουρανό. Έσκυψε και ασπάστηκε το χέρι του δασκάλου του.

– Όπως σου είπα! Αν το δουλέψεις περισσότερο, θα αναδειχθεί η αξία του, είπε εκείνος. Μπορεί να διατεθεί σαν ακριβό και ελκυστικό άρωμα ακόμη και στα μεγάλα μυροπωλεία της Κωνσταντινούπολης.

– Θα αρέσει; Θα το δεχτούν εκείνοι που έχουν στα μαγαζιά τους τα πιο φημισμένα και ακριβά αρώματα της Δύσης και της Ανατολής; ρώτησε ο Στέργιος αποζητώντας ξανά την επιβεβαίωση από τα χείλη του δασκάλου.

– Ξέχασες ποιοι είναι οι βασικοί κανόνες της τέχνης του καλού μυρεψού; ρώτησε ο δάσκαλος γελώντας.

– Δοκιμή και αξιοποίηση του λάθους, απάντησε αβίαστα ο νεαρός.

Ευχαριστήθηκε ο Ιγνάτιος με την απάντηση και συνέχισε:

– Σωστά! Δοκιμάζουμε, διορθώνουμε και πάλι δοκιμάζουμε! Αν δεν τολμήσεις, αν δεν δοκιμάσεις, δεν θα πάρεις απάντηση στο ερώτημά σου. Και εσύ, λεβέντη μου, έχεις αποδείξει ότι τολμάς...

3

Τα λόγια του σοφού δασκάλου έμοιαζαν με άνεμο που δυνάμωσε τη μικρή σπίθα ελπίδας και σαν πυρκαγιά φούντωσε το δίλημμα στον νου του Στέργιου: Να αρκεστεί στην ταπεινή πελατεία του απόμερου μυροπωλείου του, στη φτωχογειτονιά της Θεσσαλονίκης, ή να τολμήσει να διαθέσει το άρωμά του στη μεγαλύτερη αγορά της αυτοκρατορίας, στην Κωνσταντινούπολη;

Το ταξίδι ήταν μεγάλη πρόκληση. Θα μπορούσε να αποδειχτεί σωτήριο ή καταστροφικό. Αν το «ΑΝΘΙΑ» συγκινούσε κάποιον μυροπώλη και σαγήνευε τις αρχόντισσες της Πόλης, τότε όλα στη ζωή του νεαρού μυρεψού θα άλλαζαν. Θα έφευγε από πάνω του μια ώρα αρχύτερα το βάρος από την πίεση των δανειστών και ο ίδιος θα αποκτούσε φήμη και δόξα στη συντεχνία των μυρεψών. Αν, όμως, το άρωμά του δεν άρεσε; Η απάντηση ήταν αυτονόητη και έμοιαζε με τη βοή της αγριεμένης θάλασσας που προμηνούσε συμφορά. Το παλιό χρέος μαζί με τη ζημιά του ταξιδιού θα τον έριχναν ακόμη πιο αδύναμο στα χέρια των άπληστων τοκογλύφων.

Η Άνθια, που πίστευε ακλόνητα στις ικανότητες του αγαπημένου της συζύγου, συμφωνούσε με τη συμβουλή του γέροντα δασκάλου. Όμως, οι στενοί συγγενείς και οι έμπιστοι φίλοι, όταν άκουσαν το δίλημμα του Στέργιου, φάνηκαν μοιρασμένοι. «Καλά θα κάνεις να δοκιμάσεις την τύχη σου στη Βασιλεύουσα», τον παρότρυναν οι πιο

αισιόδοξοι, και άλλοι κουνούσαν πάνω κάτω το κεφάλι αφήνοντας έτσι να φανεί ο δισταγμός τους: «Είσαι νέος στη δουλειά του μυρεψού και η πρώτη έγνοια σου πρέπει να είναι το μυροπωλείο σου και η ικανοποίηση των πελατών σου. Έχεις χρόνια μπροστά σου για να απλώσεις τα φτερά σου πέρα απ' τη Θεσσαλονίκη».

Ο Στέργιος έβαλε στη ζυγαριά της σκέψης του τα υπέρ και τα κατά, τους πόθους και τους δισταγμούς, και πήρε τη μεγάλη απόφαση. Θα βελτίωνε όσο ήταν δυνατόν το «ΑΝΘΙΑ» και θα δοκίμαζε την αξία και τις ικανότητές του στη μεγάλη αγορά της Κωνσταντινούπολης.

Ώρες ατέλειωτες και νύχτες ολόκληρες έμενε κλεισμένος στο εργαστήριό του δουλεύοντας για το νέο άρωμα. Πρόσεχε και σημείωνε τις λεπτομέρειες στη δοσολογία, μελετούσε τις αντιδράσεις των αρωματικών συστατικών που αναμείγνυε. Εργαζόταν με επιμονή και σύστημα, μέχρι που και ο έμπειρος μυρεψός Ιγνάτιος έκρινε ότι είχε επιτύχει το βέλτιστο αποτέλεσμα. Σαν καλός επαγγελματίας ο Στέργιος έγραψε τη συνταγή του σε μια περγαμηνή μπερδεύοντας γράμματα, σύμβολα και αριθμούς και την έκρυψε σε ένα παλιό καλάθι. Ήταν ευχαριστημένος και ήσυχος. Αν υπήρχαν αντίζηλοι, ήταν δύσκολο να τη βρουν και ακόμη πιο δύσκολο να τη διαβάσουν.

Επισκέφθηκε για μία ακόμη φορά τον σοφό δάσκαλο και συμφώνησαν ότι ήταν έτοιμος να ταξιδέψει στη Νέα Ρώμη.

Πλησίαζε η 11η Μαΐου, 5.938 χρόνια από την κτίση του κόσμου ή 430 χρόνια μετά τη γέννηση του Χριστού, ημέρα που θα γιορτάζονταν τα εκατοστά γενέθλια της πρωτεύουσας του ανατολικού ρωμαϊκού κράτους, της Κωνσταντίνου Πόλης. Όπως κάθε χρόνο, έτσι και εκείνη τη χρονιά είχαν προγραμματιστεί πολλές και διάφορες εκδηλώσεις, που έδιναν την ευκαιρία στον λαό να ψυχαγωγηθεί και να ξεχάσει για λίγο τις έγνοιες του.

Πλήθος κόσμου από κάθε γωνιά του ρωμαϊκού κράτους ταξίδευε στη Βασιλεύουσα για να ζήσει από κοντά τη μεγάλη γιορτή. Άρχοντες και αξιωματούχοι προσκαλεσμένοι του αυτοκράτορα, απλοί πολίτες που ήθελαν να παρακολουθήσουν τα θεάματα στις πλατείες και στον Ιππόδρομο, αλλά και τυχοδιώκτες, ζητιάνοι, θεατρίνοι και πλανόδιοι έμποροι που αναζητούσαν ευκαιρία για κέρδος.

Δεν ήταν μυστικό ότι από το πλούσιο εορταστικό πρόγραμμα οι περισσότεροι περίμεναν με λαχτάρα τις αρματοδρομίες, όπως λέγονταν οι ιππικοί αγώνες με άρμα που το έσερναν τέσσερα άλογα. Γιατί, μετά την απαγόρευση των μονομαχιών από τους χριστιανούς αυτοκράτορες, οι αρματοδρομίες είχαν γίνει το πιο δημοφιλές από τα αγωνίσματα, όχι μόνο στην Κωνσταντινούπολη αλλά σε όλη την αυτοκρατορία και ιδιαίτερα στις πόλεις όπου υπήρχε ιππόδρομος. Όμως, ούτε στην Αντιόχεια, ούτε στην Αλε-

ξάνδρεια, στη Νικομήδεια, στη Χαλκηδόνα, στην Έφεσο και στη Θεσσαλονίκη οι αρματοδρομίες μπορούσαν να συναγωνιστούν σε μεγαλείο και σε λαμπρότητα αυτές που γίνονταν στη Βασιλεύουσα.

Οι ιπποδρομίες βρίσκονταν υπό την αιγίδα του αυτοκράτορα, αλλά, όπως συνέβαινε στην παλιά Ρώμη, την ευθύνη της διεξαγωγής τους την είχαν οι τέσσερις δήμοι: οι Πράσινοι, οι Βένετοι, οι Ρούσιοι και οι Λευκοί, που διακρίνονταν από το χρώμα του χιτώνα που φορούσε ο ηνίοχος και από τις κορδέλες που στόλιζαν τα άλογα και το άρμα. Κάποιοι μορφωμένοι ισχυρίζονταν ότι τα χρώματα των δήμων δεν ήταν απλά και τυχαία διακριτικά. Είχαν, έλεγαν, τη ρίζα τους σε παλιές φιλοσοφικές θεωρίες και συμβόλιζαν τα τέσσερα στοιχεία που αναγεννούσαν τη ζωή: Οι Πράσινοι τη γη, οι Βένετοι (γαλάζιο) το νερό, οι Λευκοί τον αέρα και οι Ρούσιοι (κόκκινο) τη φωτιά. Άλλοι πάλι έλεγαν ότι τα χρώματα των δήμων συμβόλιζαν τις εποχές στον κύκλο του χρόνου: Το πράσινο την άνοιξη, το κόκκινο το καλοκαίρι, το γαλάζιο το φθινόπωρο και το άσπρο τον χειμώνα.

Βέβαια, ελάχιστοι γνώριζαν και νοιάζονταν για τις φιλοσοφικές θεωρίες. Οι χιλιάδες του κόσμου που συνωστίζονταν στον ιππόδρομο για να απολαύσουν το θέαμα, να αισθανθούν την αγωνία της νίκης και να φωνάξουν με ενθουσιασμό και πάθος για τον δήμο που υποστήριζαν, πίστευαν ότι ο διαφορετικός χρωματισμός ήταν απλώς ένας τρόπος για να ξεχωρίζουν οι ηνίοχοι και οι οπαδοί

τους. Τους περισσότερους και τους πιο θερμούς και φανατικούς οπαδούς τούς είχαν οι δύο μεγάλοι και αιώνια αντίπαλοι δήμοι, οι Πράσινοι και οι Βένετοι. Με το πέρασμα των χρόνων οι δήμοι των Λευκών και των Ρούσιων έχασαν τη δύναμή τους και συγχωνεύθηκαν με τους πιο ισχυρούς.

5

Ανάμεσα στους νέους της Θεσσαλονίκης που ήταν πρόθυμοι να θυσιάσουν πολλά για να παρακολουθήσουν τους ιππικούς αγώνες στις κερκίδες του μεγάλου ιπποδρόμου της Κωνσταντινούπολης ήταν και ο Αλέξιος, ο μικρότερος αδερφός του Στέργιου.

Στην ηλικία είχαν έξι χρόνια διαφορά και μόνο τα σγουρά καστανά μαλλιά και τα πράσινα μάτια μαρτυρούσαν τη στενή τους συγγένεια. Στη σωματική διάπλαση, στον χαρακτήρα και στις αντιλήψεις για τη ζωή διέφεραν πολύ, όπως η μέρα με τη νύχτα. Ο Στέργιος, αδύνατος στο κορμί και με μέτριο ανάστημα, ήταν σοβαρός και αφοσιωμένος στη δουλειά του. Ο Αλέξιος, γεροδεμένος και ψηλός, αγαπούσε το κέφι και κυνηγούσε τις χαρές της ζωής. Και ενώ ο Στέργιος από μικρός είχε τη θέληση να μαθαίνει και να πειραματίζεται κοντά στον δάσκαλό του, ο Αλέξιος άλλο δεν επιθυμούσε παρά να βρίσκεται παρέα με φίλους ή καβάλα σε γρήγορο φαρί να τρέχει σαν τον

άνεμο στην εξοχή. Δεν είχε δικό του άλογο, αλλά ήταν υποκόμος στους στάβλους του μεγαλοκτηματία Κλαδά, που έτρεφε και εμπορευόταν άλογα, γαϊδούρια και μουλάρια, κι έτσι του δινόταν συχνά η ευκαιρία να ιππεύει.

Επιπλέον, ο Αλέξιος αγαπούσε με πάθος τις υποδρομίες. Παρακολουθούσε ανελλιπώς όλους τους ιππικούς αγώνες που γίνονταν στον ιππόδρομο της Θεσσαλονίκης και γνώριζε τα ονόματα των ηνίοχων όλων των δήμων. Έπειτα από κάθε αγώνα ο Αλέξιος και οι φίλοι του, που ήταν και αυτοί οπαδοί των Βένετων, κατέληγαν σε κάποιο καπηλειό. Αν έχανε ο δήμος τους, έπνιγαν τη στεναχώρια σε ένα κύπελλο κρασί. Αν, πάλι, νικούσε, πανηγύριζαν και γλεντούσαν. Όμως και στη νίκη και στην ήττα η συζήτηση γυρνούσε στις υποδρομίες της Κωνσταντινούπολης, που πρόσφεραν μοναδικό θέαμα και συγκίνηση στους θεατές. Αυτές οι κουβέντες είχαν ξεσηκώσει τη φαντασία του Αλέξιου από τα χρόνια της εφηβείας του και είχαν σταθεί αφορμή για να καλλιεργήσει ένα μεγάλο όνειρο: Να ζήσει από κοντά τον παλμό μιας αρματοδρομίας από τις κερκίδες του Ιπποδρόμου της Βασιλεύουσας, και να φωνάξει και να πανηγυρίσει για τους Βένετους. Με την πάροδο του χρόνου η επιθυμία του δεν έσβηνε, παρ' όλο που και ο ίδιος έβλεπε ότι ήταν δύσκολο να πραγματοποιηθεί. Γιατί, πώς θα εξοικονομούσε τα έξοδα για το ταξίδι, αφού δούλευε για ένα κομμάτι ψωμί και οι γονείς του ανήκαν στην τάξη των αδυνάτων και ταπεινών;

Όταν, λοιπόν, ο Αλέξιος έμαθε ότι ο Στέργιος, ο αδερ-

φός του, σκόπευε να ταξιδέψει για να διαθέσει το άρωμά του στην Κωνσταντινούπολη, το όνειρο έγινε έμμονη ιδέα που τον έπνιγε σαν χείμαρρος φουσκωμένος από δυνατή βροχή. Σκέφτηκε πολύ και με αποφασιστικότητα σχεδίασε πώς έπρεπε να πράξει.

Πρώτα έπεισε τον Στέργιο ότι ήταν ανάγκη να τον πάρει μαζί του. «Για προστασία και συντροφιά, αδερφέ μου», είπε. Οι γονείς τους τον επαίνεσαν για το ενδιαφέρον του και έγιναν οι πρώτοι σύμμαχοί του. Μάλιστα επέμεναν ότι ήταν καλύτερα να ταξιδέψουν παρέα και οι δυο παρά ο μυρεψός μονάχος.

Μετά ο Αλέξιος προχώρησε στο επόμενο βήμα του σχεδίου του. Παρακάλεσε το αφεντικό του, τον άρχοντα Κλαδά, να του δώσει την άδεια να απουσιάσει από τη Θεσσαλονίκη και να του παραχωρήσει δύο άλογα, ένα για εκείνον και ένα για τον αδερφό του.

– Ορκίζομαι στον Σωτήρα Χριστό, κύριέ μου! Είναι μεγάλη ανάγκη να πάει στη Βασιλεύουσα για δουλειά ο αδερφός μου ο μυρεψός που τον έχουν πνίξει τα χρέη. Οι γονείς μας επιμένουν να πάω κι εγώ μαζί του, να μην τον αφήσουμε, λένε, μονάχο, γιατί τόσα άσχημα ακούμε να συμβαίνουν. Μεγάλη χάρη θα κάνεις, αφέντη μου, να επιτρέψει η ευγένειά σου να τον συντροφέψω και, με το αζημίωτο, να μας δώσεις δύο άλογα για το ταξίδι.

Ο άρχοντας άκουγε σιωπηλός την παράκληση του ιπποκόμου του. Ο Αλέξιος, ερμηνεύοντας τη σιωπή του ως συναίνεση, πήρε θάρρος και συνέχισε: